

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34423
Nom	Antropologia social de les societats contemporànies
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	3	Segon quadrimestre
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA- Sociologia	Facultat de Dret	5	Segon quadrimestre
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	Facultat de Ciències Socials	5	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	15 - Antropologia social de las societats contemporànies	Obligatòria
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	7 - Assignatures obligatòries de cinquè curs	Obligatòria
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	7 - Assignatures obligatòries de cinquè curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
RUIZ TORRES, MIQUEL ANGEL	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

Aquesta matèria obligatòria es concep com una continuació de la Introducció a l'Antropologia Social, de primer curs. La finalitat és endinsar-se en els avanços de la disciplina envers l'estudi i comprensió dels móns contemporanis. L'Antropologia Social s'origina com a disciplina a finals del segle XIX en una mirada occidental d'un altre associat a cultures i societats considerades "primitives" i posades de manifest en les pràctiques i concepcions culturals de comunitats percebudes aleshores com a socialment hermètiques, culturalment homogènies i territorialment delimitades i ubicades. Era una mirada clàssica

projectada -aleshores- des de societats considerades contemporànies i obviades com a objecte d'estudi. Des de mitjans de segle XX, els processos de descolonització, globalització i desenvolupament tecnològic que han afectat la humanitat han tingut conseqüències sobre la manera d'estudiar i comprendre les societats i les cultures des de l'Antropologia Social. L'etnografia i la mirada sempre atenta a les diferents concepcions i pràctiques culturals continuen definint l'especificitat del coneixement antropològic, però les unitats d'anàlisi, el desenvolupament de l'etnografia i els objectes d'estudi han variat considerablement. L'Antropologia Social enfoca, avui, els móns contemporanis, entesos com les múltiples definicions culturals de la realitat presents en qualsevol societat humana. És una Antropologia que presta atenció a la manifestació i articulació d'identitats i alteritats de classe, gènere, etnicitat o generació en el context de societats immerses en un món en què es generen connexions globals i transnacionals i modificacions tecnològiques que afecten substancialment a la relació entre els llocs, els grups humans i les pràctiques i concepcions culturals.

Els continguts de l'assignatura miren d'introduir els estudiants en els darrers avanços de l'Antropologia Social. En primer lloc, es parteix de la construcció teòrica i dels plantejaments epistemològics i metodològics de la disciplina en els darrers temps per a enfocar, després, quatre grans aspectes substancials: les sociabilitats urbanes, les reconfiguracions socials i culturals que resulten de les noves tecnologies i els processos identitaris associats a la multiculturalitat originada –per una banda- en les migracions en antigues metròpolis i –per altra banda- en els discursos indigenistes, els moviments indígenes i les migracions produïdes en països colonitzats des d'Europa fins a finals del segle XIX o fins a mitjans del segle XX. Ras i curt, es proposa una immersió en les aportacions de l'Antropologia Social a l'aprofundiment de les incògnites que presenten els múltiples móns que basteixen l'experiència humana contemporània.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable haver superat l'assignatura troncal Introducció a l'Antropologia Social, de primer curs de Grau en Sociologia.

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Elaborar informes i diagnòstics sobre problemàtiques socials.
- Dissenyar i implementar plans i programes orientats a abordar problemes socials i avaluar els seus resultats.
- Comunicar amb claredat de forma oral i escrita teories, problemàtiques i propostes de caràcter sociològic emprant les noves tecnologies de la informació i comunicació.
- Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat entre hòmens i dones, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, els valors democràtics i la sostenibilitat.
- Desenvolupar i integrar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat social.
- Analitzar les dades empíriques sobre l'estructura, el canvi i els problemes socials.
- Aplicar les tècniques quantitatives i qualitatives d'arregla de dades sociològiques.
- Efectuar anàlisis sociològiques de caràcter qualitatiu.
- Conèixer i utilitzar les fonts de dades secundàries útils per a la Sociologia.
- Relacionar i integrar informació sobre els fenòmens socials provinent de fonts primàries i/o secundàries.
- Analitzar els fenòmens socials adoptant una perspectiva multidisciplinària (sociològica, psicosocial, econòmica, política, històrica i antropològica) .
- Comprendre l'organització politicoeconòmica i l'evolució històrica de les societats contemporànies en l'àmbit global i local, i la seua relació amb les dinàmiques i els processos socials.
- Conèixer els instruments necessaris per a elaborar, executar i avaluar programes de polítiques públiques i projectes d'intervenció social.
- Reunir i interpretar, des d'una perspectiva antropològica, dades rellevants sobre la realitat social.
- Comprendre la diversitat cultural de les societats.
- Conèixer les ferramentes per a intervindre en situacions de crisi i conflictes socials.
- Identificar i mesurar factors de vulnerabilitat social.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Comprendre els coneixements fonamentals de l'Antropologia.
- Reunir i interpretar, des d'una perspectiva antropològica, dades rellevants sobre la realitat social i els processos socials.
- Reconèixer, comprendre i explicar la diversitat i la multiculturalitat i les dinàmiques socials contemporànies mitjançant els mètodes i tècniques antropològics.
- Manejar les eines necessàries per intervenir amb grups i comunitats, aplicant els mètodes de valoració de les necessitats i planificant les opcions possibles per orientar una estratègia d'intervenció de cara a promoure canvis i millorar les condicions de vida.
- Identificar, recopilar, elaborar i interpretar informació rellevant per a l'anàlisi psicosocial, econòmic, polític, històric i antropològic de les societats a partir de fonts bibliogràfiques i estadístiques i d'informes d'institucions públiques i privades.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Fites i desenvolupaments de la investigació antropològica

1. Vers una Antropologia dels móns contemporanis; 2. La crítica a l'antropologia de la modernitat; 3. La cultura habita en llocs. 4. Nous objectes i subjectes de l'Antropologia.

2. Etnografia clàssica i etnografia multisituada

1. Replantejaments metodològics; 2. Desplaçaments, diàspores i desterritorialització; 3. Etnografia virtual; 4. Treball de camp avui: possibilitats i reptes.

3. Reconfiguracions culturals i noves tecnologies

1. La ruptura epistemològica; 2. Naturalitzar la cultura, culturalitzar la natura; 3. Cos i biopolítiques; 4. Modernitat i tecno-ciència.

4. Espais i sociabilitats

1. Vida relacional i espais urbans; 2. Uns conceptes imprescindibles: sociabilitat, associacions, xarxes i grups informals; 3. Ciutat viscuda i segregació socio-espacial.

5. Diversitat, multiculturalitat i ciutadania

1. Estat-nació i nacionalismes; 2. La ciutadania en societats multiculturals; 3. Migracions i transnacionalisme; 4. Diversitat i ciutadania.

6. L'universalisme europeu i els pobles indígenes

1. Universalisme europeu i colonialisme; 2. Moviments indígenes i indigenisme; 3. Turisme i mercantilització de l'etnicitat.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teòricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	12,00	0
Elaboració de treballs individuals	6,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	18,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	25,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Es combinaran classes teòriques (exposició a càrrec del professor i participació de les i els estudiants a partir de les qüestions plantejades) i classes pràctiques (a partir del treball realitzat prèviament a l'aula pels i les estudiants, de forma individual i en grups).
- . Lliçó magistral participativa.
- . Recerca de dades documentals i estadístiques.
- . Lectura, síntesi, anàlisi i crítica de textos.
- . Assistència i participació activa en tallers, seminaris i conferències.
- . Tutories individuals i en grup d'orientació, seguiment i supervisió.

AVALUACIÓ

Examen escrit, assaig, examen tipus test i / o examen oral: 60% de la qualificació total de l'assignatura.

Avaluació continuada de les activitats teòricopràctiques individuals i / o grupals: resolució d'exercicis i problemes, estudis de cas, elaboració de panells-pòster, assajos i articles, presentacions orals, informes, projectes, treball de camp i instruments de registre, pràctiques de laboratori... : 40% de la qualificació total de l'assignatura. Les activitats grupals es consideraran no recuperables. Els criteris d'avaluació seran els mateixos per les dues convocatòries. Cal aprovar l'examen o assaig i arribar a un 50% de la nota inclosa l'avaluació continua. Cal aprovar les dues parts per tal de fer la nota mitjana.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Baumann, Gerd (2001): El enigma multicultural. Un replanteamiento de las identidades nacionales, étnicas y religiosas, Barcelona, Paidós.
- Cabrero, Ferrán, (2008): Introducción al Estudio de los Pueblos Indígenas, la Gobernabilidad Democrática y los Derechos Humanos, Escuela Virtual, PNUD.
- Cucó, Josepa (2004): Antropología urbana, Barcelona, Ariel.
- De la Peña, Guillermo, (1995), La ciudadanía étnica y la construcción de los indios en el México contemporáneo, en Revista Internacional de Filosofía Política, nº 6, pp. 116-140.
- Descola, Philippe y Palsson, Gisli (2001): Naturaleza y sociedad. Perspectivas antropológicas, Madrid, Siglo XXI.
- Escobar, Arturo (2010): Una minga para el postdesarrollo: lugar, medio ambiente y movimientos sociales en las transformaciones globales, Lima, www.democraciaglobal.org.
- Malgesini, Graciela y Giménez, Carlos (2000): Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad, Madrid, La Catarata.
- Marcus, George E. (2001): Etnografía en/del sistema mundo. El surgimiento de la etnografía multilocal. Alteridades. Vol. 11, Nº 22, pp. 11-127.
- Menéndez, Eduardo L. (2002): La parte negada de la cultura. Relativismo, diferencias y racismo, Barcelona, Edicions Bellaterra.
- Portes, Alejandro y De Wind, Josh (coords): (2006): Repensando las migraciones. Nuevas perspectivas teóricas y empíricas, México, Universidad Autónoma de Zacatecas.
- Rus, Jan y Collier, George (2002): Una generación en crisis en los Altos de Chiapas: Los casos de Chamula y Zinacatán, 1974-2000, en Mattiace, Shannan, Aída Hernández y Jan Rus (eds), Tierra, libertad y autonomía: impactos regionales del zapatismo en Chiapas, México: CIESAS & IWGIA, pp. 157-199.
- Stavenhagen, Rodolfo (1992): La cuestión étnica: algunos problemas teórico-metodológicos, en Estudios Sociológicos, vol XII, nº 28, México: Colmex, pp. 56-76.

Complementàries

- Alvarez Dorronsoro, Cristina (2001): Sobre la mutilación genital femenina y otros demonios, Barcelona, Edicions de la UAB.
- Cucó, Josepa (2008): "Sociabilidades urbanas", en Ankulegi, nº 12, pp.65-82.
- Del Valle, Teresa (1997): Andamios para una nueva ciudad, Madrid, Cátedra-UVEG-Instituto de la Mujer.
- Feixa, Carles (2006): Jóvenes latinos en Barcelona, Barcelona, Anthropos.
- Freyermuth Enciso, Graciela y Meneses, Sergio (eds.) (2009): De crianzas, jaibas e infecciones: indígenas del sureste en la migración, México, CIESAS.
- Marcus, George (2001): Etnografía en/del sistema mundo. El surgimiento de la etnografía multilocal, Alteridades, vol. 11, nº 22, pp. 111-127.
- Pitarch, Pedro (1995): "Un lugar difícil: estereotipos étnicos y juegos de poder en los Altos de Chiapas", en Viqueira, Juan pedro y Ruz, Mario Humberto (eds), Chiapas. Los rumbos de la historia, México, UNAM., pp.237-250.
- Santamarina, Beatriz (2007): "Mezcla y disolución. Clones y priones", en Intersticios: Revista sociológica de pensamiento crítico, vol. 1, nº. 1, pp. 139-146.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen els continguts de la guia docent original.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es mantenen les activitats i volum de treball de la guia docent original.

3. METODOLOGIA DOCENT

Totes les assignatures:

- La docència serà presencial, però el professorat disposarà de càmeres instal·lades a l'aula per a

impartir docència online per a l'estudiantat confinat o de grup de risc.

- Les tutories individuals seran preferentment virtuals.
- En cas que la situació sanitària impose que la totalitat de la docència es desenvolupe online, es substituiran totes les sessions per pujada de materials a Aula virtual, videoconferència síncrona o transparències locutades. En el cas de les activitats pràctiques, es garantirà la interacció amb estudiantat mitjançant videoconferència o fòrum o chat en aula virtual. Donat el cas, les adaptacions corresponents seran comunicades a través de l'aula virtual per l'equip docent de l'assignatura.

PER A ESTUDIANTAT VULNERABLE O AFECTAT

S'adaptarà la metodologia a les següents activitats no presencials:

- Seguir classes per videoconferència síncrona. El professorat activarà la càmera perquè l'estudiantat que no pot assistir a la sessió la pugui seguir online.
- Treballs individuals assignats
- Tutoria per videoconferència

4. AVALUACIÓ

Es mantenen els criteris de la guia docent quant a la ponderació de l'avaluació de cada tipus d'activitat. En cas d'estudiantat vulnerable o afectat, la proporció de qualificació de les activitats de grup avaluables es traslladarà a activitats individuals.

En cas que la situació sanitària impose que la prova final es desenvolupe online, es proposarà una avaluació per alguna de les següents modalitats:

- Prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant qüestionari per aula virtual.
- Prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant preguntes de desenvolupament per aula virtual.
- Prova escrita individual síncrona mitjançant cas pràctic per aula virtual.
- Prova escrita individual asíncrona amb preguntes de desenvolupament lliurada per aula virtual.

- Prova oral per videoconferència BBC.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia existent en la guia. Si la situació sanitària imposara tancament de biblioteques, es facilitaria material de suport a través de l'aula virtual.